

Analist Uzman Av. Ahmet KARAÖZ

YANGIN - PATLAMADA

SORUŞTURMA ANALİZLERİ VE METODOLOJİ

YANGIN VE PATLAMADA NEDENSELLİK VE SORUMLULUK İNCELEMELERİ İLE KRİMİNAL TEKNİKLER ANA BAŞLIĞINDA;

YARGITAY 8. CEZA DAİRESİ VE İLGİLİ HUKUK DAİRELERİ için 09/05/2014 tarihli bilgilendirme konferansı ile öncelikle Yüksek Yargımızın Soruşturmalarda tahkikat analizlerinde gözetim perspektiflerinin yanında Metodolojinin belirlenmesi üzerinde durduk.

YANGIN VE PATLAMADA SORUŞTURMA - YARGILAMADA TAHKİKAT ANALİZLERİ VE METODOLOJİLER !! alt başlığındaki gözlemlerimizi ise bu tür fiiller ile gelişmiş eylemlerin Yargılamasındaki ;

Mağduriyetlerin sebepleri ile suç faillerinin belirlenmesi ve maddi gerçeğe ulaşılmadaki, tahkikat süreç ve analizlerinin önemi , gerekleri ile Metodolojinin de gelişerek belirlenmesi hususları yargılamada objektiflik açısından tartışılmaz konumdadır.

Öncelikle , Yargılamaya konu eylem sorumluluğundaki belirim ile Eyleme uygulanacak olan **CEZA YASAMIZ**'daki **NORMLAR** açısından ;

Yasa koyucu **CEZA** Yargılamasında ;

5237 sayılı T.C.K.'nın 170.maddesi ile Genel Güvenliğin, Kasten tehlikeye sokulması üst başlığı ile suç fiili incelenerek , “ **Yangın çıkarma** ” şekliyle de eylem adı düzenlenmiştir.

TCK'nın 171. maddesi ile de ; “**Genel güvenliğin Taksirle Tehlikeye Sokulması** ” başlığında fiil belirlenmiş ve yangına sebebiyet de illiyet rabıtasının iyi gözlemlenmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

T.C.K.'nın 174. maddesi ile de ;

“ Tehlikeli Maddelerin İzinsiz olarak bulundurulması ve el değiştirmesi ” başlığı ile fiil bir çok yönden incelenmiş ve eylemdeki vasıflar belirlenmiştir.

Bu hükümlerin yanında olarak ayrıca da;

5237 sayılı T.C.K.'nın , **MALA ZARAR VERME** başlığındaki; 152/1-a . maddesi ile **“Kamu kurum ve kuruluşlarına ait , kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşya hakkında! ”** açıklamasıyla ve ;

152 / 2-a.maddesi ile **“ Yakarak , yakıcı veya parlayıcı madde kullanarak ”** açıklaması ile de ;

“suça verilen ceza iki katına kadar arttırılır !! ” hükmünü getirmiş;

Mala zarar vermenin , **NİTELİKLİ** hallerini belirlemiştir.

T.C.K. kişilere karşı suçlar bölüm başlığı ile , **“hayata karşı suçlar”** ve alt başlığında ise **“Hayata karşı suçlar ”** eylem “ belirlemelerinde , kasten öldürme fiili içinde olarak ;

82 / 1-c .maddesi ile **“Yangın .....**” fiili neticesinde suçun işlenmesi halini de **“ Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis ”** cezası nedeni olarak nitelemiştir . !!

Suç teşkil eden eylem ve **“ Yangının- Patlamanın ”** suçla irtibatı ve suça dayanaklığı hususları bu şekilde incelenmiştir .

Yangın ve Patlama eyleminin analizleri sonucu **HUKUKSAL SORUMLULUK** belirlenmesi açısından baktığımızda ;
“ 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren **Türk BORÇLAR Kanununun** 49.maddesi ile zararın sorumlusunun yükümlüğünü belirlemiş ve ;

“Kusurlu ve Hukuka aykırı bir şekilde başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür ! ” şeklindeki hüküm ile normdaki yaptırımı ortaya koymuştur.

T.B.K.'nın 50.maddesinde ; **ZARAR VE KUSURUN İSPATI** başlığı ile ;

“ zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispat yükü altındadır.” hükmü ile yüklemi ve yükleneni belirlemiştir.!!

Maddenin devamı ile de ;

**“uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa ;
Hakim, olayların olağan akışını ve ;
Zarar görenin aldığı önlemleri göz önünde tutarak !! ;
Zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak belirler !!”**

şeklindeki , norm açıklamasında dikkat edilecek husus;
Olağan akış ve Zarar görenin aldığı önlemlerin varlığının gözlenmesidir !!

Olay yeri incelemeyen başlayan ve uzmanlarca yapılacak inceleme ve tespitlerin belirlenmesi ve elde edilen verilerin iyi toplanmasının , yargılamada hükmün oluşumuna katkısının önemini yasa hükmü ile görmekteyiz.

**818 sayılı eski Borçlar Yasasında olmayan bir madde ise ;
SORUMLULUK SEBEPLERİNİN çokluğu bölüm başlığındaki yeni TBK.60.madde ile ;**

“Sebeplerin yarışması kavramı oluşmuş ” ve normdaki kuram ile de; “ Bir kişinin sorumluluğu birden çok sebebe dayandırılabilir ;

Hakim , zarar gören aksini istemiş olmadıkça veya ;

Kanunda aksi öngörülmedikçe ;

Zarar görene en iyi giderim imkanı sağlayan !!

Sorumluluk sebebine göre karar verir ! ” denilmiştir.

Burada da gözlemlenen husus olarak ;

**Olay yerinde ve olayın hemen arkasından,
Gecikilmeden yapılan incelemelerin ve ;
Toplanan kanıtların verilerinin rasyonelliği ve ;
İyi saklanmalarının önemi olgusunun göz ardı edilmemesi
gerektiğidir.**

**Bu arada dikkat çekeceğimiz husus , **Özellikle Yangın-
Patlamada;****

**Olay sonrası , delil toplamada belirlenmesi gereken kanıtların
iyi ve Bilimsel incelemelere imkân kılacak surette ve ;
Vasıflarında deformasyon olmayacak şekilde toplanmasındaki
metodolojinin , disiplinler kuramlara geçirilebilmesidir. !!**

Zira , Yangın sonrası , yangın-patlamaya maruz kalan bina ve eşyaların parçalanması , dağılması ve de çökmeler, yığılmalar ile, çökeltilerin altında kalan ve ;

**Çok önemli veriler sağlayacak kanıtların da ;
Bilhassa , inceleme yapan kurumların , incelemelerde ,
birbirinin gözlemine etkilemeksizin ve fakat delil toplamada ;**

**Delil kaybına yol açmaksızın işlemlerini tamamlama
özenleridir. Zira , Enkazın temizlenmesinden önce, mutlaka ;**

**Olaydaki tarafların , gerektiğinde soruşturma makamlarının da
CMK 67/6.madde ve HMK 293. Madde kapsamlı olarak , yeterli
özellikleri olan uzmanlardan **“UZMAN GÖRÜŞÜ”** alınmasının
sağlanması maddi gerçeğe giden soruşturma yöntemlerine ışık
tutacak önemli bir kanıt belirleme adımı olacaktır.**

Yeni **TBK.61.**madde ile , dış ilişkideki müteselsil sorumluluk ilkeleri,

62.madde ile de , iç ilişkide olarak , aynı zarardan sorumluluk ilkelerini düzenlenmiş ve özellikle sorumlulukta ;
Yaratılan kusur ağırlığı ve tehlikenin yoğunluğunun gözetimi ilkesi belirlenmiştir.

Yeni yasamız **64.**madde ile , **SORUMLULUK** ilkelerini düzenlemiş ;
65.madde ile de **KUSURSUZ SORUMLULUK** ilkelerine ve ;
66.madde ile de Kusursuz sorumluluktaiki ilkelerde , alt başlık olarak ; **“Özen Sorumluluğu”** incelenmiş olup, normda **“Adam çalıştıranın sorumluluğu”** ilkeleri belirlenmiştir.

Özetle de ;

**“ Bir işletmede adam çalıştıran , işletmenin çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe ;
O işletmenin faaliyetleri dolayısıyla sebep olunan zararı gidermekle yükümlüdür! ”** şeklinde, sorumluluk belirme yöntemi düzenlenmiştir.

Kusursuz sorumluluk ilkeleri açısından ayrıca önemle de ;
“ **YAPI MALİKİNİN SORUMLULUĞU** ” üst başlığı altında olarak
“ **GİDERİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ**” alt başlığında **69.** madde ile ;
“ **Bir binanın veya diğer yapı eserlerinin MALİKİ ;**
Bunların yapımındaki bozukluklardan veya
Bakımındaki eksikliklerden doğan zararı gidermekle yükümlüdür ! .”
Hükmü ile, Yapı Malikinin sorumluluğundaki, yasa koyucunun bakış
açısı açıkça ortaya konulmuştur.

“**İNTİFA ve OTURMA**” hakkı sahipleri de;
Binanın bakımındaki eksikliklerden doğan zararlardan Malik ile
birlikte müteselsilen sorumludur!! şeklindeki hüküm ile de ,
KULLANAN ve/veya KİRACININ da sorumluluğunu gözetmiştir.

Yeni **TBK. 70.** madde ile de ; “**Kullanan ve/veya kiracının, tehlikenin
giderilmesinde önleme yükümlülüğü ve sorumluluk ilkeleri**”
belirlenmiştir.

HUKUK VE CEZA YARGILAMASINDA , Soruşturma ve İnceleme Makamlarınca ;

Yangın ve patlama vakasının incelenmesinde , Olay yeri incelemesi kapsamında olarak , olaya ilk mşdahaleyi yapan **Polis ve İtfaiye birimlerinin** ve yine ;

İlk incelemeleri ile birlikte, vaka tarihinden, olay mahallinden enkazın kaldırılmasına kadarki safhadaki sşreç içinde , sonuçları itibariyle , hukuksal sorumluluğun doğması ve suç teşkil eden eylemin ;

Olaydaki verilerinin ve olaya neden ve sebep olmuş ve olması kuvvetle muhtemel verilerin tespiti ve belirlenmesine dayanak teşkil edecek olan kanıt ve bulguların çok dikkatle ve mutlaka olayın gelişimi ve türüne göre uzmanlarınca !!! ;

Kalıntıların ve izlerin gözlemlerindeki rasyonel çalışmaların olayın Hukuk ve Ceza yargılamasında hükmün tesisindeki objektivitenin sağlanmasındaki öneminin üzerinde durarak ;

Bu şekilde toplanan kanıtların **iki örnek olması ve incelenme için ilgili **analiz uzman ve kurumlarına gönderilmesinin** yanında , elde edilmiş tüm kanıtların usulüne göre **teknik korunmalarının** da sağlanarak, yargı sürecinin sonuna kadar adli emanette tutulmalarının özen gereğinin altını çiziceğiz.**

**** YARGILAMADAN GEÇMİŞ , BİR EYLEM İSNADINA DAİR SORUŞTURMANIN ANATOMİSİNİ GÖZLEMLEYEREK !! ;**

Eksik incelemeyi oluşturan yargılamalar içindeki süreç gözlemlerinde ;

**Metodolojinin belirlenmesi gerekliliği ve maddi gerçeğe ulaşmada Rasyonellikler ve objektivite kriterlerinin önemi ile ! ;
Bilimsel ve teknik incelemelerin doğru adresleri ve mutlaka konunun uzmanlarından alınacak **“Uzman Görüşlerini”** içeren tespitlerin doğrultusunda , bir çok açılardan elde edilecek verilerin topluca değerlemesi ile fotoğrafa bakılmanın gereği hususu ve ;
Tahkikat analizlerinin geniş açılı bir perspektif ile gözetilmelerinin Yüksek Yargının , tüm verilerin toplanarak yapılacak incelemenin sonuca gidilmedeki gerekliliklerini işaret eden, tartışılmaz önemdeki içtihatlarının gözetiminin önemini vurgulayacağız.**

1 - Dolandırmak amaçlı olarak , Kasten Yangın çıkarmak eylemi isnadına dayalı bir soruşturmada ;

Sanıkların yöneticisi oldukları bir şirkete haksız menfaat temini için eyleme dayatılarak, hareket eden soruşturma da !! ;

Yine bu haksız menfaatin temini için de , Kasten yangın çıkartılmışlığı ve Sigorta şirketinin de bu vesile ile dolandırılmışlığı şeklindeki isnatların yer aldığı !! ;

Eylem incelemelerinde , suç vasfı belirlemesi ile suç ve fail irtibatlarında soruşturmadaki eksik incelemelerin gözlemlenmesi ve soruşturmanın derinleşmesinin gerekleri açısından , yargılamadaki analizlere kısaca değineceğiz.

Öncelikle, soruşturmaların **Ceza Muhakemesi açısından tahkikat esasları ile bakılarak incelenmesinde ;**

İrdelediğimiz örnek dosya çerçevesindeki perspektif ile incelendiğinde Sayın Savcılık Makamının Yürüttüğü İlk Soruşturmada ve Sayın yerel Mahkemedeki Son Soruşturma da ;

Sanıkların yöneticisi olduğu kiracı sıfatı ile bulunduğu İmalat yaptığı Sanayi iş yerindeki Binada ;

“Yangının çıkış nedenlerinin ve kusur ile sorumluluklarının belirlenmesi amaçlı olarak !! ” Bir KEŞFİN ve Yangın Konusunda UZMAN ve Bu konu ile irtibatlı Uzmanlığı olan Elektrik Mühendisinden oluşan;

Bilirkişi Heyeti ile Ceza Yargılamasında Suçu ve Suçun vasfını oluşturacak **“Kast”** unsurlarını tespit amaçlı BİR İNCELEME yapıp yapılmadığı !! ve ;

Hiç olmazsa Dosyadaki mevcut Raporların , yine YANGIN konusunda UZMAN Bilirkişilerce TETKİK ve İNCELEMESİNİN sağlanarak bir SENTEZ’in de, yapıp yapılmadığı yönündeki inceleme hususlarının önemi ! ;

Ceza Muhakemesindeki Yargılamada , 5237 sayılı TCY.’nin Emredici Hükümlerinden olan , Sanığa isnat edilen Suçun Unsurlarının çok geniş bir inceleme ile saptanması hususundaki özenin esirgenmemesi ile ! ;

“Saniğa yüklenen suçun **ŞÜPHEYE YER VEMEYECEK ŞEKİLDE ve KESİN OLARAK KANITLANMASI GEREKİR !!! ” kuramının gözetimi ile tahkikatların geliştirilmesi gereğinin önemi yanında ;**

Suçun vasfı itibariyle , 5237 sy.TCK.’nın 82/1-c . , 170. ve 174 .maddeler ile Kastın, TCK’nın 83., 171. ve 174. Maddeler ile İhmalin varlığının araştırılması hususlarında rasyonellik gereği açılarından maddi gerçeğe ulaşılmada tahkikat özenlerinin önemi göz ardı edilemez vasıftadır.

Burada gözlemlediğimiz husus ilk soruşturmada dahi özel nitelikli bir Yangın Uzmanı incelemesini gerektirecek kapsamlı olarak , dosyada hiç bir Nitelikli uzman incelemesinin olmadığı ve hatta ;

Ceza soruşturması makamlarınca da , Yargılamanın hiçbir safhasında bir keşfin yapılmamış oluşu hususlarını gösteren vakıalar ile bakıldığında Rasyonel bir soruşturmadan uzaklaşmışlık hususudur.

Toplanan kanıtların incelenmesinde **“Hızlandırıcıların” varlığı bir parlamayı ve ateşlemeyi sağlayan bir madde bileşenlerinin kullanımının bulgular üzerinde tespit edilemediği hususu ve bir çok yangın sonrası tahkikatlarda bu incelemenin eksiklikleri gözden kaçmamaktadır.**

**** Bu tür hızlandırıcı araştırmalarında, Yangın yerinden alınan Cam kırıklarının , teneke gibi parlayıcı, hızlandırıcıların taşındıkları muhtemel kapların artıkları üzerindeki incelemeler için;

(((İstanbul Üniversitesi , Adli Tıp Enstitüsü , Fen bilimleri Ana bilim dalı bölümündeki , çok geniş teknik Laboratuvarlardaki incelemeler ile de ;

Cam kırıkları gibi , maddeler üzerinde yanmayı hızlandıracak olan maddelerin kesinlikle **UÇARAK YOK OLMADIKLARI ve bilimsel analizleri sağlamak üzere yaratılan atmosfer içinde muhafaza edilen atomlarının inceleme ve tespitleri ile var iseler mutlaka görülecekleri yönündeki bilimsel görüş ile ;**

Sayın **Prof. Dr. Salih CENGİZ tarafından bilimsel deneylerin teknikleri gösterilerek belirlenebilmektedir !!!)))**

Özellikle Patlama ve Yangın vakalarındaki tahkikatlarda, mutlaka;

❖ Yangın ve Patlamada uzman olan, Teknik kişilerden oluşan **inceleme heyetlerinde,**

❖ Yangının çıkış nedeni içinde elektriksel negatif oluşum verileri belirttiğinde de , Elektrik mühendisi vasfındaki **(onarım ve projelerde yetkin);**

❖ Kimyasal ve Petrol gazlarından çıkan yangınlarda ise , **konu uzmanlarının;**

❖ Yangında bina inşaat yapılanması , yangının sirayeti ve izolasyonların belirlenmesi açılarından , inşaat mühendisliği dalında , mümkün ise **öğretim üyesi vasfında,** uzmanların bulunmasının öneminin gözetimi tartışılmazdır.

İrdelenen soruşturmada , Sanıkların şirketine , kiraya verilen binadaki bu yer için ,binada yapım ve onarım için ayrı ayrı gereklilik ,

“ .... ELEKTRİK PROJESİNİN BULUNMADIĞI ...! ” *

Mevcut elektrik tesisatının aşırı yüklenmeleri kaldıramaması ;
Kullanılan tesisat malzemelerinin yetersiz veya standartlara uygun olmaması ;

İşçilik montaj hatası gibi nedenlerle arka arkaya **ELEKTRİK** kökenli bu yangınların meydana gelmiş olabileceğinin yanında;

Soruşturma ve Yargılama makamları ;

Elektrik kökenli yangına maruz kalan yer için , ruhsat veren kurumdan sorularak , Kullanım(bağlantı) gücü **“KW”** iznine göre;

Elektrik Mühendisleri / Teknisyenleri ODASI Başkanlığından sordurarak ve Uzman isteyerek;

TC. Enerji Bakanlığı, Elektrik İç Tesisat Yönetmeliği hükümleri içerisindeki kuramlar gözetilerek soruşturmaların derinleştirilmesinin önem ve gereği vurgulamanın yanında ; İtfaiye birimlerince, Yangının çıkış nedeni belirtilmeyerek sadece afaki olarak “şüpheli, Adli Makamlar şeklindeki !! ” standart basma kalıp Raporlar düzenlenmesindeki özensizlikler ve ;

Yine de Yangının niteliği belirlemeleri , itibariyle olan içerik Eksikliklerinin önlenmesi gereği ve ;

Özellikle, Yangın uzmanlarından oluşan bir heyet ile, tüm yönleri ile bulguların bir analizinin yapılması ve varılacak sonuçlar ile de sentezin de belirlenmesi hususlarının önemi gözlemlenmiş olup ; Yangın ve Patlama özelliklerindeki vaka analizlerindeki , Tahkikat yöntemlerinin yanında , **METODOLOJİNİN de belirlenmesinin önemini irdelenen soruşturma anatomisinde açıkça görmekteyiz.**

Analist Uzman Av. Ahmet KARAÖZ

YANGIN – PATLAMADA

SORUŞTURMA ANALİZLERİ VE METODOLOJİ

E-Mail: ahmetkaraoz.attorney@gmail.com

TLF : 0532 213 82 88